

■ БІЗНЕС І ПІДПРИЄМНИЦТВО

УДК 631.11:005.3:001.8

**СТАН АНАЛІТИЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ
АГРАРНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ
ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ ©**

М.В. ПРАВДЮК,
кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри обліку та
оподаткування в галузях економіки,
Вінницький національний
аграрний університет
(м. Вінниця)

У статті висвітлено стан аналітичного забезпечення управління аграрними підприємствами Вінницької області. Оскільки область займає ключові позиції в Україні, аналіз тенденцій та факторів розвитку аграрного сектору вимагає наукового обґрунтування, систематизації і поширення кращого досвіду.

У роботі використано методологічний апарат, притаманний дослідженням аналітичного забезпечення управління, насамперед, порівняння, факторний, прогнозний.

Наведено авторське визначення поняття аналітичного забезпечення для цілей державного управління.

У процесі дослідження проаналізовано основні показники розвитку регіону за 2010-2016 рр. та здійснено узагальнення впливу управління на стан сільського господарства.

Встановлено, що ефективне управління є запорукою стабільного зростання виробництва. Досліджено також окремі складові бюджетної підтримки аграрних підприємств області. За даними статистичного спостереження проаналізовано очікування сільськогосподарських підприємств щодо їх ділової активності у I кварталі 2017 року з урахуванням регіональних особливостей. Описано також зарубіжний досвід впливу управління на сільськогосподарське виробництво.

Висновками з даного дослідження є визначення позитивних та негативних факторів, що формують систему АПК Вінницької області. Рекомендовано окремі напрями для урахування їх у Стратегії розвитку сільського господарства області на перспективу до 2020 року.

Ключові слова: аналітичне забезпечення, аграрні підприємства, управління, аграрна політика, Вінницька область, стратегія розвитку.

Рис. 1. Табл. 2. Літ. 15.

Постановка проблеми. Розвиток аграрної галузі сьогодні є одним з важливих завдань державного управління. За підсумками останніх років, Вінницька область є лідером сільськогосподарської економіки України за багатьма показниками розвитку й інвестування. За даними держстатистики [1] та Вінницької ОДА [2], область впевнено утримує провідні позиції за обсягами валової продукції сільського господарства, за чисельністю наявного поголів'я ВРХ, за виробництвом м'яса і молока. В області

© М.В. ПРАВДЮК, 2017

працюють майже 3 тис. сільськогосподарських підприємств, 283 тис. особистих селянських господарств, які обробляють 1,8 млн га угідь, забезпечуючи роботою 36 тис. штатних працівників. За перше півріччя 2017 року капітальні інвестиції у сільське господарство склали 1,8 млрд грн, що на 60 % більше, ніж у відповідний період минулого року, залучено 23,1 млн дол прямих іноземних інвестицій. Загалом в області реалізується 86 інвестиційних проектів на суму понад 14,8 млрд грн, спрямованих на розвиток аграрного виробництва та інфраструктури. Продукція агропромислового комплексу займає 80 % у загальній структурі експорту області.

Пріоритети уряду, які є завданнями Міністерства аграрної політики і продовольства в рамках Плану Дій на 2017 рік, – це земельна реформа, стимулювання розвитку агропромислового комплексу, якість і безпечність харчових продуктів, розвиток органічного ринку [4].

Для Вінницької області “саме зараз почали спрацьовувати ті чинники, до яких йшли протягом тривалого часу: сучасні технології, абсолютно нова агротехніка, насінництво, сама система організації аграрного бізнесу ... значна частина представників аграрного бізнесу почала легалізовувати свої доходи” [2].

Для того, щоб закріпити високі темпи розвитку, необхідно детально проаналізувати їх складові. Це передбачає вивчення проблеми у аналітично-економічному ракурсі та виявлення позитивних тенденцій для врахування їх у подальшій стратегії розвитку регіону.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання інформаційного забезпечення аграрної політики як загальної стратегії управління аграрною галуззю, завжди було актуальним. За роки незалежності нашої держави майже кожен уряд оголошував розвиток сільського господарства пріоритетним напрямом для позиціонування України як аграрної держави. Одночасно з цим, відповідно до потреб, формувалось інформаційно-аналітичне забезпечення, з урахуванням того факту, що воно базується не тільки на даних обліку, фінансової, статистичної звітності, а й вибіркового обстеження, анкетування, сучасних методів соціальних та економічних досліджень масових явищ.

Відомими дослідниками даної комплексної проблеми є М. Дем'яненко, В. Жук, Г. Калетнік [5, 6], М. Кропивко [7], М. Малік, Л. Молдаван, Н. Правдюк [8], П. Саблук, В. Савчук та ін.

Ученими досить повно розкрито структуру та проблематику аналітичного управління розвитком аграрного сектору, його регіональних аспектів. Пропозиції дослідників враховувались в урядових програмах та стратегіях розвитку сільського господарства. Проте на сучасному етапі практика ставить нові вимоги, які потребують глибокого наукового аналізу для управління процесами згідно заданого вектора. Саме тому аналітичне забезпечення управління аграрним розвитком, особливо на рівні регіону, є актуальною проблемою.

Формулювання цілей статті. Дослідження стану та тенденцій аналітичного забезпечення управління розвитком підприємств аграрного сектору на прикладі Вінницької області для узагальнення ключових факторів формування інформаційного середовища з метою його розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стан аналітичного забезпечення управління аграрним сектором розкривається через його методологічні складові. Наукове бачення цієї проблеми достатньо розрізняється. За даними наукової періодики, систематизованої у таблиці 1, нами виділено наступні складові цього

процесу: формування прозорого інформаційного середовища ринку; склад системи інформаційного забезпечення; використання новітніх інформаційних технологій та інтегрально-комплексного оцінювання; система управління потоками економічних ресурсів та продовольства; джерело формування доданої вартості.

Таблиця 1

Методологічні підходи до визначення поняття “аналітичне забезпечення управління аграрним сектором”

Автор та джерело	Інтерпретація терміну “аналітичне забезпечення управління”
Щербина С.В. Механізм формування державної політики у сфері інформаційного забезпечення аграрного сектору економіки України / С.В. Щербина. // Державне управління: теорія та практика. – 2012. – № 2. – С. 43-47.	Мета інформаційного забезпечення – створення прозорого інформаційного середовища з питань функціонування ринків на базі використання можливостей новітніх інформаційних технологій та засобів телекомунікації, теле-, радіомовлення, преси
Мазуренко О.В. Інформаційно-консультаційне забезпечення управління стійким розвитком аграрного сектору економіки / О.В. Мазуренко // Облік і фінанси. – 2013. – № 1. – С. 130-136	Інформаційне забезпечення включає в себе такі елементи: інформація, джерела інформації, методи збору й аналізу інформації, засоби збору, видачі, обробки, зберігання та захисту інформації, інформаційні системи і технології, комунікаційні процеси
Смолінський В. Використання новітніх інформаційних технологій на інноваційному шляху розвитку аграрних підприємств / В. Смолінський // Вісник Львівського національного аграрного університету. Сер : Економіка АПК. – 2013. – № 20(1). – С. 263-267	Використання новітніх інформаційних технологій дасть змогу повноцінно враховувати економіку й технологію виробництва аграрної продукції. Математичне моделювання сприяє подоланню методичних труднощів в обґрунтуванні структури тваринницьких і рослинницьких галузей
Комеліна О.В. Інформаційно-методичне забезпечення управління розвитком аграрного сектору економіки регіонів / О.В. Комеліна, Н.Л. Панасенко // Економічний часопис-XXI. – 2013. – № 11-12(1). – С. 38-41	Розроблення методичного підходу до інтегрально-комплексного оцінювання розвитку галузевих підсистем аграрного сектору економіки регіонів, що ґрунтується на сучасній інформаційній базі та об’єктивних статистичних показниках, відображає взаємозв’язки між цими показниками і враховує спеціалізацію
Скрипник С.В. Застосування ефективних інформаційних систем в аграрній сфері / С.В. Скрипник // Наука й економіка. – 2015. – Вип. 3. – С. 68-72	Інформаційні системи управління потоками економічних ресурсів та продовольства спроможні забезпечити принципово нову організаційну структуру ланцюга постачання, що охоплює рух товарів від первинних виробників до кінцевих споживачів
Яценко В.М. Методичні підходи та інформаційні технології в управлінні інвестиційною діяльністю аграрних підприємств / В.М. Яценко // Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. Серія : Економіка і менеджмент. – 2016. – № 2. – С. 116-124	Інформаційні технології стають фундаментальною основою діяльності сільськогосподарських підприємств, забезпечують комплексну реорганізацію праці менеджменту, перетворюються на джерело доданої вартості суб’єктів господарювання, сприяють підвищенню ефективності процесів активізації їхньої інвестиційної діяльності

Джерело: Складено автором на підставі даних сайту <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>

Як видно з наведених даних, дослідження поняття аналітичне забезпечення управління з оглянутих нами джерел тяжіє, насамперед, до обліково-аналітичної сфери. Зокрема С.В. Сирцева [4] вважає, що під обліково-аналітичним забезпеченням системи управління аграрними підприємствами слід розуміти формування інформації як облікового характеру, що узагальнює результати діяльності, так і аналітичного, що передує прийняттю обґрунтованого управлінського рішення. Щодо формування обліково-аналітичного забезпечення системи управління аграрними підприємствами, то воно повинно базуватися на облікових та аналітичних принципах.

Р. Бруханський [5] дослідив, що побудова стратегічної аналітичної системи передбачає необхідність впровадження системи стратегічного обліку, що потребує значних фінансових витрат та необхідність використання можливостей ERP та BPM-систем, які дозволяють впроваджувати сучасні облікові інжинірингові інструменти, орієнтовані на обліково-аналітичну підтримку стратегічного менеджменту.

А.І. Соловійов [6] вказує, що в підсистемі управління існує безумовна необхідність представлення інформаційних ресурсів у вигляді інфокомунікаційної підсистеми (ІКС), яка оперативно відображає фактичний стан та можливі сценарії розвитку підприємства, а також забезпечує зручний доступ до них.

Проте аналітичне забезпечення не обмежується проблемами лише облікової інформації. Так Г. Калетнік проблеми аналітичного забезпечення управління розглядає крізь призму стратегіко-інституційних засад ефективності використання потенціалу аграрного сектору економіки [7] та трансформацію економічного розвитку системи АПК регіону в ринкових умовах господарювання.

На думку М. Кропивка [8], реформи управління в аграрному секторі доцільно здійснювати за напрямками: дерегуляції господарської діяльності, розвитку інформаційно-консультаційної діяльності, саморегулювання та самоорганізації в продовольчій сфері, запровадження стратегічного управління комплексним розвитком сільського господарства і сільських територій, оптимізації організаційної структури та функції органів управління.

Н. Правдюк, [9] розглядає проблеми державного управління через аналіз модифікації механізму підтримки аграрної сфери у симбіозі зарубіжного та вітчизняного досвіду. Значними є надбання дослідників В.Г. Грановської [10] щодо сутності механізмів управління аграрними підприємствами під час забезпечення їх конкурентоспроможності, Ю.М. Кривець [11] стосовно сутності та ідентифікації категорії корпоративного управління аграрними підприємствами тощо.

Зарубіжні вчені, зокрема Priyanshu Gupta, Manish Thakur [12], у дослідженні принципів управління у сільському господарстві Індії відзначають необхідність аграрного домінування у контексті фундаментальної трансформації просторового середовища на тлі девальвації сільського господарства, як неприбуткового. Вони підкреслюють необхідність перегляду традиційних моделей політичної економії у бік поглиблення тріади кастової, земельної та політичної влади.

Oscar Vergara, Heidi Wang & Gerhard Zuba [13] пропонують враховувати множину нових факторів, важливих для управління, насамперед, природних. Так для попередження сільськогосподарських ризиків, необхідно використовувати інформаційне моделювання як інструмент планування для прогнозування ймовірності майбутніх погодних катастроф, що в кінцевому підсумку дозволить фермерам, урядам і донорським співтовариствам краще підготуватися до наслідків фінансових впливів природних умов.

Jules Pretty [14] досліджує стійкість сільськогосподарських систем і вказує на необхідність розробки управлінських технологій та практик, які сприяють підвищенню продуктивності продовольства. Він вказує, що необхідні нові підходи, які б інтегрували біологічні та екологічні процеси у виробництво продуктів харчування, мінімізували використання невідновлюваних джерел та тих, які завдають шкоди навколишньому середовищу. Ці принципи допомагають побудувати важливі основи для розвитку сільськогосподарських систем у симбіозі з природними, соціальними, людськими, фізичними та фінансовими ресурсами. Проте значною проблемою залишається розробка національної та міжнародної політики, спрямованої на підтримку більш стійких форм сільськогосподарського виробництва як в промислово розвинених країнах, так і в країнах, що розвиваються.

Загалом зарубіжний досвід при формуванні аналітичного забезпечення управління опирається на схему аналізу цілі-витрати-вигоди. Цілі аналізу забезпечують стандарт, за яким оцінюють витрати і вигоди. Проблема полягає в тому, що кожен учасник проекту має безліч цілей. Для фермера головна мета участі полягає у максимізації доходу. Але це тільки один з інтересів фермера, інші – можливість працювати неповний робочий день у полях, можливість вирощувати традиційні сорти, навіть, якщо нові можуть збільшити дохід. Фермер бажає уникнути ризику і тому може планувати свою діяльність, щоб обмежити ризик неврожаю. Усі ці фактори впливають на вибір фермером вирощуваних сільгоспкультур і, отже, генеруючих дохід проекту [15] і враховуються у програмах державної підтримки як головної складової управління.

Нами узагальнено визначення дослідників та дано визначення аналітичного забезпечення управління як інформаційної складової систематичної, врегульованої нормами права виконавчої, розпорядчої, координуючої і контрольної діяльності щодо управління фінансово-економічною сферою аграрних підприємств. Базою для цього процесу є облікова та економічна, а також інша аналітична інформація. Підставою для цього визначення є те, що з погляду теорії інформації у соціальних системах організаційні структури управління соціальними системами, незалежно від їх рівня, здійснюють: збір, опрацювання (кодування, класифікацію, кваліфікацію), накопичення та зберігання певних даних; пошук, аналіз і узагальнення отриманої інформації; підготовку та прийняття управлінських рішень у формі нової (синтезованої) інформації; передачу синтезованої інформації у формі рішень адресатам; організацію збору від адресата інформації для контролю за виконанням управлінських рішень тощо.

Практична реалізація теоретичних підходів до управління аграрними підприємствами на рівні регіону є неперервним процесом отримання інформації про рівень виробництва та множини факторів, що впливають на нього, з подальшим прийняттям управлінських рішень у рамках законодавства та повноважень державних органів. Відповідно до цього визначення, аналітична інформація має виявляти, ідентифікувати та відстежувати розвиток внутрішніх та зовнішніх факторів, ризиків та загроз економічного росту аграрних підприємств і формувати інформаційну базу для прийняття рішень у процесі управління як для регіону загалом, так і кожної його структурної ланки. Основою такої інформації є статистична звітність, на базі якої будують інформаційні ряди та прогнози.

Стан аналітичного забезпечення управління підприємствами Вінницької області безпосередньо залежить від якості та достовірності одержаної інформації, сформованої, у першу чергу, статистичними органами. За даними Державної служби статистики [1] та Вінницької ОДА [2], досягнення області наведені у таблиці 2.

Таблиця 2

**Основні показники розвитку сільськогосподарських підприємств
Вінницької області за 2010-2016 рр.**

Показники	2010	2014	2015	2016	2016 у % до 2014	2016 у % до 2010
Кількість с.-г підприємств, од.	2320	2317	2453	2412	98,32	104,0
Кількість найманих працівників, тис. осіб	40,4	42,0	39,8	38,4	91,4	95,0
Валова продукція с.-г (у цінах 2010 р.), млрд грн	12,6	19,8	18,2	21,4	108,1	169,8
Валова продукція с.-г на одну особу, грн	7656	12358	11343	13329	108,1	175,0
Валовий збір, тис т						
зернові	3111,3	5063,1	3768,3	5557,1	109,8	178,6
цукрові буряки	2456,5	3044,2	2057,0	2635,3	86,56	107,3
Виробництво, тис. т м'яса	95,9	264,4	427,8	447,8	169,6	466,9
молока	836,1	852,0	838,4	857,3	100,6	102,5
цукру	295,8	431,0	315,2	434,5	100,7	147,1
Енергетичні потужності, тис кВт	2493	8839	2236	3615	40,9	145,0

Джерело: Складено на основі [1; 2]

Наведені показники дозволяють управлінському персоналу області констатувати успішну реалізацію стратегії розвитку сільського господарства. Спостерігається зростання майже за усіма показниками, особливо виробництва м'яса – збільшення майже у 5 разів. Відбулося також зростання енергетичних потужностей у 2016 році проти рівня 2010 року майже на 45%. Проте аналізований показник є нижчим рівня 2014 року [1; 2]. Це пояснюється коливанням вартості національної валюти.

Зростання виробничих і фінансових показників певною мірою залежить від рівня державної підтримки. Так, згідно проаналізованих джерел [2], фінансова підтримка підприємств АПК Вінницької області була наступною. У 2016 році на здешевлення кредитних ресурсів, залучених для проведення комплексу польових робіт, використано 32,9 млн грн для 47 підприємств. Перевага з відшкодування відсотків надавалась малим та середнім підприємствам та підприємствам, які займаються тваринництвом. Даною підтримкою скористалися 47 підприємств, з яких більше половини віднесені до вказаної категорії, однак лише два підприємства області отримали кошти на часткове відшкодування вартості закуплених нетелей в сумі 224,8 тис. грн.

З обласного бюджету фінансувалися Програма розвитку особистих селянських, фермерських господарств, кооперативного руху на селі та дорадництва. Пільгове кредитування отримали 5 фермерських господарств, 3 особистих селянських господарства та 1 переробне, на що було виділено 1,5 млн грн. Здійснено

часткове відшкодування витрат на устаткування для індивідуального доїння або холодильне обладнання 254 фізичним особам на суму 820 тис грн. За іншими програмами з Державного бюджету частково відшкодовано вартість 90 закуплених нетелів для 2 підприємств АПК на суму 224,8 тис. грн.

На 2017 рік для фінансової підтримки аграрного сектору Вінницької області передбачено стимулювання розвитку АПК і вже сформовано базу для підтримки тваринництва, садівництва і сільгоспмашинобудування. Дотації йдуть на створення нових робочих місць, доданої вартості, інфраструктурні проекти і переробку. Основні напрямки використання коштів державної підтримки: на стимулювання виробництва окремих видів сільськогосподарської продукції, зокрема тваринницької продукції, садівництва, виноградарства та овочівництва шляхом повернення сплаченого податку на додану вартість; на часткове відшкодування придбаної техніки вітчизняного виробництва; на часткове відшкодування банківських відсотків по залучених кредитах; на часткове відшкодування закуплених високопродуктивних нетелів та корів; на державну підтримку розвитку садівництва [3].

За 9 місяців 2017 року з обласного бюджету виділено 2,146 млн грн, в тому числі майже 1 млн грн на відшкодування вартості доїльних апаратів та 1,150 млн грн на кредитування фермерів, діє програма компенсації часткової вартості сільськогосподарської техніки вітчизняного виробництва, на яку передбачено 1,5 млн грн.

Ця інформація, звичайно, має позитивний характер, однак у Вінницькій області, за даними статистики [1], наведеними у таблиці 2, загальна кількість сільськогосподарських підприємств складає 2,4 тис. На кінець 2015 року налічувалося 1,735 тис. селянських фермерських господарств, з яких державною підтримкою охоплена дуже незначна частина. На приватний господарський сектор підтримка до 2017 року взагалі не поширювалась. Напрошується висновок, що зростання показників розвитку сільськогосподарських підприємств області є результатом більш умілого менеджменту, управлінських рішень керівників цих підприємств.

Державна допомога на даний час носить більше декларативний характер, а, зважаючи на відміну спрощеного режиму оподаткування сільського господарства, особливо у частині ПДВ, компенсація за рахунок бюджетних дотацій не виконує своєї ролі. Згідно з наведеними даними Мінагрополітики [3] про стан виплати бюджетної дотації для розвитку сільськогосподарських товаровиробників та стимулювання виробництва сільськогосподарської продукції (за квітень-вересень 2017 року), на Вінницьку область виділено 37,767 тис грн (1,67% загальних виплат) дотацій, а усього по Україні – 2,315 млн грн. До реєстру одержувачів дотації станом на липень поточного року було включено лише 167 господарств області, тоді як чинний раніше механізм передбачав автоматичну компенсацію усім платникам ПДВ.

Окрім прямого фінансування, у області здійснювалась підтримка і за суміжними програмами, результати якої теж впливають на стан аграрних підприємств. У таблиці 3 наведено перелік програм та планове і фактичне фінансування за ними.

Виходячи з умов Стратегії збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2020 року, згідно рішення 38 сесії 6 скликання №893 від 24 червня 2015 р. Вінницької обласної ради, на сільське господарство покладається багато надій. Разом з тим, сподівання самих аграрних підприємств щодо перспектив розвитку їх ділової активності мають прогнозовану динаміку. За даними, наведеними на сайті Державної служби статистики [1], господарствами очікується зниження ділової активності через ряд факторів (рис. 1).

Таблиця 3

Фінансування розвитку АПК Вінницької області на 2016 р., тис. грн

№	Напрямки використання коштів	Передбачено коштів у місцевому бюджеті	Фактично профінансовано з місцевого бюджету
1	Регіональна програма підтримки індивідуального житлового будівництва "Власний дім" на 2013-2016 рр.	11570,80	11570,80
2	Регіональна програма будівництва (придбання) доступного житла у Вінницькій області на 2010-2017 рр.	1300,00	1300,00
3	Обласна програма розвитку лісового і мисливського господарства	3800,00	3800,00
4	Збереження природно-заповідного фонду	1092,00	406,00
5	Охорона та раціональне використання природних ресурсів	1072,00	1072,00
6	Організація та регулювання діяльності ветеринарної служби	74676,10	72426,80
7	Регіональна програма освоєння земель для сільськогосподарських потреб, проведення нормативної грошової оцінки	498,00	-
8	Внески органів влади у статутні капітали суб'єктів господарювання	923,00	923,00
9	Інші	2320,00	2320,50
	Всього	97251,90	93819,10

Джерело: складено на основі [2]

У 2017 році, у порівнянні з 2010 роком, змінилося значення факторів, які стримують сільськогосподарське виробництво. Насамперед, респонденти відзначили, що розвиток виробництва не стримують якісь суттєві фактори, і частка такої оцінки зросла у 3 рази. На стабільному рівні знаходиться оцінка погодних умов. Через цінову нестабільність спостерігається недостатній попит, що погіршився за досліджуваний період на 20%, аналогічна ситуація й з оцінкою недостатності фінансування. Найбільше розчарування викликають недостатність матеріалів та комплектуючих, що, у свою чергу, пов'язано з фінансовими обмеженнями.

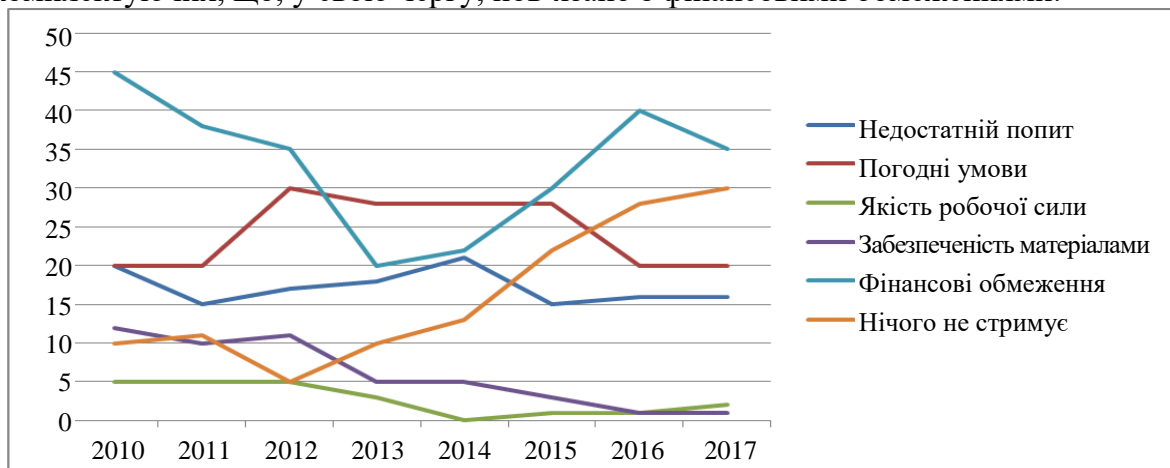

Рис. 1. Фактори, що стримують сільськогосподарське виробництво, %
Джерело: [1]

Загалом, хоч Вінницька область демонструє успішні результати господарювання, не можна сказати, що вони безпосередньо залежать від обраної політики управління галуззю та рівня державної бюджетної підтримки. Вплив рішень уряду на діяльність аграрних підприємств відбувається швидше опосередковано, через проекти формування належної інфраструктури, інформування виробників щодо перспектив збуту різних видів продукції, формування системи логістики тощо. У цьому плані Вінницька область не є винятком – такий стан спостерігається у всіх аграрних областях. Тому заслуги розвитку аграрного виробництва області є наслідком самостійної ініціативної діяльності як сільськогосподарських підприємств, так і індивідуальних підприємців.

Поділяючи думку окремих науковців [5], вважаємо, що в цих умовах розвиток аналітичного забезпечення управління аграрним сектором Вінницької області потребує розробки загальної моделі обліково-аналітичного забезпечення стратегічного управління аграрними підприємствами із застосуванням системного підходу, зокрема побудови стратегічної інформаційної системи для сприяння підвищенню ефективності стратегічного менеджменту шляхом забезпечення кристалізації взаємозв'язків між поставленими стратегічними цілями і системою аналітичних показників; встановлення взаємозалежності між тактичними векторами бізнесу й обраною стратегією; моніторингу кількісних і якісних параметрів реалізації стратегії як на мікро-, так і на макрорівнях.

Висновки. На підставі аналізу стану аналітичного забезпечення управління аграрними підприємствами Вінницької області нами зроблено наступні висновки.

1. За підсумками останніх років Вінницька область є лідером сільськогосподарської економіки України за багатьма показниками розвитку й інвестування. В області почали спрацьовувати чинники, які формувалися протягом тривалого часу: сучасні технології, нова агротехніка, насінництво, система організації аграрного бізнесу.

2. Дослідження поняття “аналітичне забезпечення управління” з розглянутих нами наукових джерел тяжіє, насамперед, до обліково-аналітичної сфери. Нами виділено наступні методологічні складові цього процесу: формування прозорого інформаційного середовища ринку; склад системи інформаційного забезпечення; використання новітніх інформаційних технологій та інтегрально-комплексного оцінювання; система управління потоками економічних ресурсів та продовольства; джерело формування доданої вартості. Дано визначення аналітичного забезпечення управління як інформаційної складової, врегульованої нормами права, виконавчої, розпорядчої, координуючої і контрольної діяльності органів влади щодо управління фінансово-економічною сферою аграрних підприємств.

3. За результатами аналізу заходів державної підтримки сільського господарства Вінницької області встановлено, що державною підтримкою охоплена дуже незначна частина сільськогосподарських підприємств, а на приватний господарський сектор підтримка до 2017 року взагалі не поширювалась. Тому зростання показників розвитку сільськогосподарських підприємств області є скоріше результатом умілого менеджменту, управлінських рішень керівників цих підприємств. Вплив рішень уряду на діяльність аграрних підприємств відбувається швидше опосередковано, через проекти формування належної інфраструктури, інформування виробників щодо перспектив збуту різних видів продукції, формування системи логістики тощо.

Зважаючи на ряд негативних факторів, основними напрямками розвитку аграрних підприємств Вінницької області мають бути: рівноважна конкуренція для підприємств малого та середнього бізнесу з обмеженням повноти діяльності агрохолдингів; упорядкування питання власності на землю, яке через невирішеність стримує стратегічне планування та відповідні реформи; першочергового значення набуває підтримка малих підприємств та розвиток ринкової інфраструктури для них: випуск малої техніки, доступність кредитних ресурсів, консультативна та фінансова допомога.

4. Встановлено, що ефективне управління є запорукою стабільного зростання виробництва. Провідним фактором впливу на його ефективність є аналітичне забезпечення, яке дає можливість через застосування методів аналізу здійснити реальну оцінку окремих складових бюджетної підтримки аграрних підприємств області, визначити за даними статистичного спостереження тенденцію щодо ділової активності сільськогосподарських підприємств з урахуванням регіональних особливостей, здійснити вплив на управління сільськогосподарським виробництвом, проаналізувавши та врахувавши зарубіжний досвід, через визначення позитивних та негативних факторів, що формують систему АПК Вінницької області.

Подальшими напрямками дослідження є наукове формування практичних рекомендацій щодо окремих напрямків удосконалення Стратегії розвитку сільського господарства Вінницької області на перспективу до 2020 року.

Список використаних джерел

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. – Назва з екрану.
2. Офіційний сайт Вінницької обласної державної адміністрації. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vin.gov.ua/>. – Назва з екрану.
3. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики і продовольства. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minagro.gov.ua>.
4. Сирцева С.В. Методичні підходи до формування обліково-аналітичного забезпечення системи управління аграрними підприємствами. [Електронний ресурс] / С.В. Сирцева // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2015. – Вип. 2 (1.1). – С. 85-93.
5. Бруханський Р. Стратегічна обліково-аналітична система аграрних підприємств: вимоги, користувачі, суб'єкти генерування інформації / Р. Бруханський // Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. – 2016. – Вип. 1. – С. 5-14.
6. Соловійов А.І. Теоретичне обґрунтування та розробка концепції інфокомунікаційної підсистеми управління аграрними виробничими структурами [Електронний ресурс] / А. І. Соловійов // Економічний простір. – 2017. – № 117. – С. 204-213.
7. Калетнік Г.М. Трансформація економічного розвитку системи АПК регіону в ринкових умовах господарювання. Колективна монографія. – Під заг.ред. Мазура А. Г. – Вінниця, ТОВ “Меркьюрі-Поділля”, 2014. – 376 с.
8. Кропивко М.Ф. Напрями реформування системи управління аграрним сектором в умовах децентралізації влади та розвитку євроінтеграційних процесів / Кропивко М.Ф. // Економіка АПК. – 2016. – № 6. – С. 26 - 29.
9. Правдюк Н.Л., Правдюк О.Л. Модифікації механізму підтримки аграрної сфери: зарубіжний та вітчизняний досвід // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки. За ред. М.Ф. Кропивка. Том 6. – 2012. – №12(18). – С. 355-366.

10. Грановська В.Г. Сутності механізмів управління аграрними підприємствами під час забезпечення їх конкурентоспроможності [Електронний ресурс] / В.Г. Грановська // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. – 2016. – Вип. 18(1). – С. 92-96.
11. Кривець Ю.М. Сутність та ідентифікація категорії корпоративного управління аграрними підприємствами. [Електронний ресурс] / Ю.М. Кривець // Економіка та держава. – 2016. – № 4. – С. 61-63.
12. Priyanshu Gupta, Manish Thakur (2017). The Changing Rural-agrarian Dominance: A Conceptual Excursus <http://journals.sagepub.com>.
13. Oscar Vergara, Heidi Wang & Gerhard Zuba (2014). Agricultural risk modelling to improve market information systems in developing countries. *Cah Agric*, vol. 23, №8 (4-5), pp. 310-316. – Available at: <http://revues.cirad.fr>.
14. Jules Pretty (2008) Agricultural sustainability: concepts, principles and evidence. *Philos Trans R Soc Lond B Biol Sci*. 2008 Feb 12; 363(1491): pp. 447-465. – Available at: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov>.
15. Economic analysis of agricultural projects [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://web.stanford.edu>. – Назва з екрану.

Список використаних джерел у транслітерації / References

1. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrayiny [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua>. – Nazva z ekranu.
2. Ofitsiynyy sayt Vinnyts'koyi oblasnoyi derzhavnoyi administratsiyi. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.vin.gov.ua>. – Nazva z ekranu.
3. Ofitsiynyy sayt Ministerstva ahraryoi polityky i prodovol'stva. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.minagro.gov.ua>.
4. Syrtseva S. V. Metodychni pidkhody do formuvannya oblikovo-analitychnoho zabezpechennya systemy upravlinnya ahrarymy pidpryyemstvamy. [Elektronnyy resurs] / S.V. Syrtseva // Visnyk ahraryoi nauky Prychornomor'ya. – 2015. – Vyp. 2(1.1). – P. 85-93.
5. Brukhans'ky R. Stratehichna oblikovo-analitychna systema ahrarykh pidpryyemstv: vymohy, korystuvachi, sub'yekty heneruvannya informatsiyi / R. Brukhan'ky // Instytut bukhholders'koho obliku, kontrol' ta analiz v umovakh hlobalizatsiyi. – 2016. – Vyp. 1. – P. 5-14.
6. Solovyov A.I. Teoretychne obgruntuvannya ta rozrobka kontseptsiyi infokomunikatsiyanoi subsystemy pidsystemy upravlinnya ahrarymy vyrobnychymy strukturamy [Elektronnyy resurs] / A.I. Solovyov // Ekonomichnyy prostir. – 2017. – № 117. – P. 204-213.
7. Kaletnik G.M. Strategiko-instituciyni zasady efektyvnosti vykorystannya potencialu agrarnogo sektoru ekonomiky / G.M. Kaletnik // Ekonomika, finansy, menedzhment: aktualni pytannya nauky i praktyky. – 2015. – №1. – P. 3-15.
8. Kropyvko M.F. Napryamy reformuvannya systemy upravlinnya agrarnym sektorom v umovakh decentralizatsiyi vlady ta rozvytku yevrointegratsiynykh procesiv / Kropyvko M.F. // Ekonomika APK. – 2016. – № 6. – P. 26 - 29.
9. Pravdiuk N. L., Pravdiuk O. L. Modyfikatsiyi mexanizmu pidtrymky agrarnoyi sfery: zarubizhnyj ta vitchyznyanyj dosvid // Zbirnyk naukovykh prac Tavrijskogo derzhavnogo agrotexnologichnogo universytetu (ekonomichni nauky. Za red.. M.F. Kropyvka. Tom 6. – 2012. – №12 (18). – P. 355-366.

10. Hranovs'ka V.H. Sutnosti mekhanizmiv upravlinnya ahrarnymy pidpryyemstvamy pid chas zabezpechennya yikh konkurentospromozhnosti [Elektronnyy resurs] / V. H. Hranovs'ka // Naukovyy visnyk Khersons'koho derzhavnoho universytetu. Ser. : Ekonomichni nauky. – 2016. – Vyp. 18(1). – P. 92-96.
11. Kryvets' Yu.M. Sutnist' ta identyfikatsiya katehoriyi korporatyvnoho upravlinnya ahrarnymy pidpryyemstvamy. [Elektronnyy resurs] / Yu.M. Kryvets' // Ekonomika ta derzhava. – 2016. – № 4. – P. 61-63.
12. Priyanshu Gupta, Manish Thakur (2017). The Changing Rural-agrarian Dominance: A Conceptual Excursus <http://journals.sagepub.com>.
13. Oscar Vergara, Heidi Wang & Gerhard Zuba (2014). Agricultural risk modelling to improve market information systems in developing countries. Cah Agric, vol. 23, №8 (4–5), pp. 310-316. – Available at: <http://revues.cirad.fr>.
14. Jules Pretty (2008) Agricultural sustainability: concepts, principles and evidence. Philos Trans R Soc Lond B Biol Sci. 2008 Feb 12; 363(1491): 447-465. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov.ua>.
15. Economic analysis of agricultural projects <https://web.stanford.edu>. – Nazva z ekranu.

ANNOTATION
ANALYTICAL MAINTENANCE OF MANAGEMENT OF
AGRICULTURAL ENTERPRISES OF VINNYTSIA REGION

PRAVDIUK Maryna,
Candidate of Economic Sciences,
Senior Lecturer of the Department of Accounting
and Taxation in the Fields of the Economy,
Vinnitsia National Agrarian University
(Vinnitsia)

The article highlights the state of analytical provision of management of agrarian enterprises of Vinnitsia region. Since the region for a number of years holds the key position in Ukraine, analysis of the trends and factors of its development demands scientific study, systematization and extension of better experience.

We used the methodological apparatus inherent in research of analytical provision of management, especially comparison, factor and methods .

Author's definition of analytical provision for the purposes of public administration is suggested.

The study analyzes the main indicators of development of the region for the years 2010-2016 and generalization of influence of management on the state of agriculture is analyzed.

It was stated that proper management is a key factor in sustainable growth of production. Separate components of the budgetary support of agricultural enterprises in the region were studied. According to the analyses of the statistical survey, the forecast of the business activity of agricultural enterprises in the 1st quarter of 2017, taking into account regional characteristics, is made. The foreign experience of the influence of management on agricultural production is described.

The findings of this study help to determine the positive and negative factors, which form the AIC system of Vinnitsa region. It is recommended to accommodate them in the agricultural development strategy for the period until 2020.

Keywords: analytical support, farms, management, agricultural policy, Vinnitsia region, development strategy.

Fig.1. Tabl. 2. Lit.15.

АННОТАЦИЯ СОСТОЯНИЕ АНАЛИТИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ УПРАВЛЕНИЯ АГРАРНЫМИ ПРЕДПРИЯТИЯМИ ВИННИЦКОЙ ОБЛАСТИ

ПРАВДЮК Марина Владимировна,
кандидат экономических наук,
старший преподаватель кафедры учета и
налогообложения в отраслях экономики,
Винницкий национальный аграрный университет
(г. Винница)

В статье освещено состояние аналитического обеспечения управления аграрными предприятиями Винницкой области. Поскольку область занимает ключевые позиции в Украине, анализ тенденций и факторов развития требует научного обоснования, систематизации и распространения лучшего опыта.

В работе использованы методологический аппарат, присущий исследованиям аналитического обеспечения управления, прежде всего, сравнение, факторный, прогнозный.

Приведено авторское определение понятия аналитического обеспечения для целей государственного управления.

В процессе исследования проанализированы основные показатели развития региона за 2010-2016 гг. и осуществлено обобщение влияния управления на состояние сельского хозяйства.

Установлено, что эффективное управление является залогом стабильного роста производства. Исследованы также отдельные составляющие бюджетной поддержки аграрных предприятий области. По данным статистического наблюдения проанализированы ожидания сельскохозяйственных предприятий по их деловой активности в 1 квартале 2017 года с интерпретацией на региональные особенности. Описаны также зарубежный опыт влияния управления на сельскохозяйственное производство.

Выводами данного исследования является определение положительных и отрицательных факторов, формирующих систему АПК Винницкой области. Рекомендованы отдельные направления для дополнения ими Стратегии развития сельского хозяйства области на перспективу до 2020 года.

Ключевые слова: аналитическое обеспечение, аграрные предприятия, управления, аграрная политика, Винницкая область, стратегия развития.

Рис. 1. Табл. 2. Лит. 15.

Інформація про автора

ПРАВДЮК Марина Володимирівна – кандидат економічних наук, старший викладач кафедри обліку та оподаткування в галузях економіки, Вінницький національний аграрний університет (21008, м.Вінниця, вул.Сонячна, 3, e-mail: a.pravduyk@mail.ru).

PRAVDIUK Maryna – Candidate of Economic Sciences, Senior Lecturer of the Accounting and Taxation in the Fields of the Economy, Vinnytsia National Agrarian University (21008, 3, Sonyachna Str., Vinnytsia, e-mail: a.pravduyk@mail.ru).

ПРАВДЮК Марина Владимировна – кандидат экономических наук, старший преподаватель кафедры учета и налогообложения в отраслях экономики, Винницкий национальный аграрный университет (21008, г.Винница, ул.Солнечная, 3, e-mail: a.pravduyk@mail.ru).

